

توافق لوزان فراتر از خواسته آمریکا بود

توافق هسته‌ای انجام شده در لوزان بازتاب گسترده‌ای در محافل و رسانه‌های بین‌المللی داشت و هر کدام از دریچه‌ای به تحلیل و بررسی ابعاد این توافق و آثار آن پرداختند.



توافق هسته‌ای انجام شده در لوزان بازتاب گسترده‌ای در محافل و رسانه‌های بین‌المللی داشت و هر کدام از دریچه‌ای به تحلیل و بررسی ابعاد این توافق و آثار آن پرداختند.

علی‌رغم حجم انبوه اظهارات کارشناسی و مطالب تحلیلی طرف غربی - به‌خصوص آمریکایی - درباره توافق انجام شده در لوزان، واکنش‌های داخلی به این قضیه اغلب معطوف به اظهارات کلی و سیاسی شده و راه را برای جنجال رسانه‌ای و بهره‌برداری طرف مقابل از این خلا اطلاع رسانی و شفاف‌سازی باز کرده است که تحرک و موضع‌گیری به‌موقع و قاطع مقامات مسئول را در این زمینه می‌طلبد.

در همین زمینه «دیوید سنگر»، مسئول ارشد روزنامه نیویورک تایمز و کارشناس مسائل سیاسی و «گوردون براون»، مسئول ارشد مطالب نظامی این روزنامه، در گزارشی از روال مذاکرات اخیر میان هیات‌های ایرانی و آمریکایی گزارش دادند و از ابعاد پنهان این مذاکرات که مثل همیشه پشت درهای بسته برگزار شد، پرده برداشتند.

نیویورک تایمز نوشت: «هر جا «وندی شرم» می‌رفت، تخته وایت‌بردی به همراه داشت که روی آن دو طرف «تفاهم»‌های خود را گاه هم به انگلیسی و هم به فارسی می‌نوشتند. هدف این تخته وایت‌برد این بود که دو طرف بدون نگارش مطلبی، پیشنهادات خود را مطرح کنند. طبق اظهارات چندین تن از مقام‌های آمریکایی حاضر در مذاکرات که خواستند نامی از آن‌ها درج نشود، این مسئله به طرف ایرانی اجازه می‌داد که در مذاکرات شرکت کنند بدون اینکه نیازی باشد سندی را برای بررسی به تهران بفرستند تا افراطیون آن را نابود کنند.»

در ادامه این گزارش درباره تاکتیک‌های مذاکراتی تیم آمریکایی آمده است: «ایرانی‌ها می‌دانستند که کری باید به کنگره نشان دهد، پیشرفتی صورت می‌گیرد و از این رو، این سررسید موعد توافق برای او مهم است در حالی که برای طرف ایرانی اهمیتی نداشت. کری هم به عنوان تاکتیک اعمال فشار، مدام برنامه برگشت خود را مطرح می‌کرد و تیم او نیز چمدان‌هایشان را بسته بودند و سه بار هم به هواپیما فرستادند.»

چرخش بیهوده هزار سانتریفیوژ!

به گزارش نسیم، در ادامه نیویورک تایمز می‌نویسد: «سرانجام، اوپاما پذیرفت که برخی سانتریفیوژهای فردو بدون سوخت فعال باشند، مقامات دولت اوپاما تعجب کردند که طرف ایرانی می‌خواهد هزار سانتریفیوژ بیهوده در چرخش باشند تا صرفاً غرور ملی حفظ شود. همین مسئله درباره اراک هم تکرار شد، وقتی طرف ایرانی قبول کردند تا اراک بازطراحی شود و کارایی‌اش تغییر کند. همچنین طرف ایرانی خواست که لیستی از موارد توافق شده منتشر نشود و حتی طرفین قبول کردند هر کدام، موارد مورد توافق را از دید خود بیان کنند، البته تا زمانی که متناقض نباشد. و از این رو، دو سند متفاوت حاصل شد و آنچه ظریف پشت تریبون اعلام کرد با آنچه کری در سخنانش مطرح کرد متفاوت بود.»

دلگرمی رئیس پیشین سیا

در همین حال مایکل هایدن، رئیس پیشین سیا و آژانس امنیت ملی آمریکا در دوران جرج بوش، در گفت‌وگو با فاکس نیوز اعلام کرد که از توافق اولیه دولت اوپاما و شرکای بین‌المللی آن با ایران «دلگرم» شده است.

وی گفت: «در متن این توافق تاکنون به چیزی برخورد نکرده‌ام که حائز شرایط نباشد. این بیش از آن چیزی است که فکر می‌کردم می‌خواهیم، بنابراین در این معنا دلگرم شده‌ام.»

هایدن در ادامه افزود: «با این حال چیزهای زیادی وجود دارند که ما هنوز نمی‌دانیم.»

وی درباره آنچه برای ذخایر اورانیوم غنی‌سازی شده ایران روی خواهد داد و یا اینکه بازرسان قادر خواهند بود دسترسی اعلام نشده به تأسیسات هسته‌ای ایران داشته باشند، اظهار نگرانی کرد.

وی با این حال اعلام کرد: «هیچ جایگزین خوب دیگری برای راه‌حل دیپلماتیک درباره برنامه هسته‌ای ایران وجود ندارد. من می‌پذیرم که جایگزین‌های دیگر جذاب نیستند».

درخواست تشویق

برای اوباما و کری

نشریه آمریکایی «آتلانتیک» در گزارشی با اشاره به توافق هسته‌ای ایران و 5+1 تصریح کرده است که طی این توافق ایران امتیازات زیادی را در مقایسه با زمان قبل از توافق ژنو ارائه داده است و به همین دلیل اوباما و وزارت خارجه آمریکا را برای چنین دستاوردی شایسته تشویق دانسته است.

مرکز علوم و امور بین‌الملل «بلفار» دانشگاه هاروارد نیز جدولی را تهیه کرده است که در آن چارچوب تفاهم حاصل شده ایران و 5+1 را آنالیز و تشریح کرده و در آن تفاوت‌های میان زمان قبل از مذاکرات و زمانی که توافق به واقعیت تبدیل شود را مقایسه کرده است.

طبق این گزارش، تعداد سانتریفیوژهای پیشرفته‌ای که بعد از اجرای توافق نهایی نصب خواهد شد به صفر می‌رسد و این در حالی است که قبل از اجرای توافق ژنو این تعداد، یک‌هزار و هشت سانتریفیوژ بوده است.

بر اساس این گزارش، تحقیق و توسعه فناوری جدید سانتریفیوژ بعد از اجرای توافق نهایی محدود خواهد شد و این در حالی است که قبل از توافق ژنو، نامحدود بوده است. همچنین ذخایر اورانیوم با درصد غنای پایین ایران بعد از اجرای توافق نهایی به حدود 300 کیلوگرم می‌رسد و این در حالی است که این ذخایر قبل از توافق ژنو بیش از هفت هزار کیلوگرم بوده است.

موضوع رفع تحریم‌ها

همچنان مبهم است

روزنامه آمریکایی «نیویورک تایمز» نیز با اشاره به توافق هسته‌ای ایران و 5+1 نوشت: در حال حاضر زمانبندی کاهش تحریم‌های ایران همچنان به صورت حل نشده باقی مانده است و دو طرف با الفاظ متفاوت، شیوه کاهش تحریم‌های ایران بعد از اجرای توافق را توصیف کرده‌اند.

در همین حال، هفته‌نامه آلمانی «اشپیگل» نیز در گزارشی نوشت: همچنان مشخص نیست که تحریم‌ها علیه ایران چطور برداشته می‌شوند و آیا ایران می‌تواند اورانیوم غنی شده را در کشور نگه دارد یا خیر.

همچنین «گرت پورتر» تحلیلگر آمریکایی در یادداشتی برای «آنتی‌وار» به موضوع مذاکرات هسته‌ای و بیانیه مشترک ایران و گروه 5+1 پرداخت.

در یادداشت پورتر می‌خوانیم: بیانیه مشترک فدریکا موگرینی و محمدجواد ظریف خیلی کوتاه و کلی بود و به مفاد و شروط برداشتن تحریم‌ها اشاره نکرد. علاوه بر این، رفع تحریم‌ها علیه ایران به حسن نیت آمریکا و آژانس بستگی دارد.

پورتر در ادامه گزارش می‌نویسد: در موضوع تحریم‌های یکجانبه آمریکا و اروپا روی نفت و بانکداری اسناد می‌گویند این تحریم‌ها «پس از آنکه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره همه اقدامات اصلی هسته‌ای ایران راستی آزمایی و تایید کرد، تعلیق خواهد شد».

همچنین در بخش دیگری از گزارش آمده است: سند آمریکا مشخص کرده که «معماری تحریم‌ها» در قبال تحریم‌های یک جانبه آمریکا که همان نظام‌های قانونی و بوروکراتیک در قبال تحریم‌ها است، «در طول مدت توافق حفظ خواهد شد که این موضوع اجازه بازگشت سریع تحریم‌ها را می‌دهد».

اطلاعیه وزارت خزانه داری آمریکا

به گزارش فارس، وزارت خزانه‌داری آمریکا در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: تا زمان نهایی شدن برنامه جامع اقدام مشترک، تحریم‌های ضدایرانی با قدرت اجرا می‌شود.

در بخش دیگری از اطلاعیه فوق آمده است: مولفه‌هایی که روز 2 آوریل 2015 برای یک برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) توسط 5+1 و ایران اعلام شد، هیچ‌یک از تحریم‌های ایران را (در حال حاضر) فوراً کمتر، تعلیق یا حذف نمی‌کند. تنها کاهش تحریم‌هایی که در حال حاضر اجرایی هستند، کاهش است که ذیل برنامه اقدام مشترکی که 24 نوامبر 2013 به دست آمد و تا 30 ژوئن 2015 تمدید شده، صورت گرفت.

در ادامه اطلاعیه وزارت خزانه داری آمریکا آمده است: در حال حاضر و تا زمانی که برجام نهایی نشده، به جز کاهش تحریم ارائه‌شده ذیل برنامه اقدام مشترک، تمامی تحریم‌های ایالات متحده پابرجا بوده و با قدرت اجرا می‌شود.

عراقچی: اظهارات مقامات کاخ سفید

برداشت غلط از توافق است

به گزارش فارس به نقل از خبرگزاری صدا و سیما، «سید عباس عراقچی» روز گذشته (شنبه) در گفت‌وگو با خبر نیمریزی سیما در پاسخ به این سؤال که سخنگوی کاخ سفید از مرحله‌ای بودن حذف تحریم‌ها و تعلیق در ابتدا و حذف در مرحله بعد سخن گفته است، آیا این تفسیر نقض بیانیه لوزان نیست؟ گفت: شاید نقض توافقاتی که در لوزان صورت گرفته نیست، برداشت غلطی است از توافقاتی که صورت گرفته است.

وی افزود: آنچه در بیانیه مشترک مطبوعاتی هم به صراحت ذکر شده این است که تحریم‌ها لغو خواهند شد تمام

تحریم‌های اقتصادی و مالی مرتبط با هسته‌ای در مرحله اول لغو خواهد شد. عضو ارشد مذاکره‌کننده هسته‌ای کشورمان تصریح کرد: آنچه در آن آمریکایی‌ها به عنوان فکت شیت دادند، به غلط اشاره شده و اظهارات سخنگو هم که در این باره گفته باشد، غلط است. عراقچی گفت: ما حتی مطلع شدیم اروپایی‌هایی هم به نوعی به مقامات آمریکایی در این خصوص اعتراض کردند. معاون وزیر امور خارجه همچنین گفت: آنچه اتفاق می‌افتد تحریم‌های اقتصادی در مرحله اول لغو خواهند شد و محدودیت‌هایی که در این خصوص وجود دارد باید برطرف بشود. وی در پایان تأکید کرد: اگر آمریکایی‌ها برداشتی غیراز این دارند، خوب مسلماً در دور بعد مذاکرات موضوع صحبت خواهد بود و باید اصلاح شود.

ادعای مقام صهیونیست از مزایای توافق هسته‌ای «دان آرل» معاون سابق سفیر اسرائیل در آمریکا در مصاحبه با اسپاتنیک مدعی شد: اجرای توافقنامه هسته‌ای بین ایران و گروه 5+1 کارایی بیشتری برای متوقف کردن فعالیت‌های هسته‌ای ایران در مقایسه با حمله نظامی خواهد داشت. وی در ادامه افزود: گزینه نظامی قادر نخواهد بود برنامه هسته‌ای ایران را برای مدت زمان بیشتری به عقب برگرداند ولی اجرای توافقنامه حاصل شده بین ایران و قدرت‌های جهانی قادر است تا برنامه هسته‌ای ایران را برای مدت زمان بیشتری به عقب برگرداند.

دوره زمانی 20 ساله برای اقدامات شفاف ساز ایران «باراک اوباما» رئیس‌جمهور آمریکا روز شنبه در نطق هفتگی خود به دفاع از توافقی پرداخت که پنج‌شنبه شب در شهر لوزان سوئیس میان ایران و گروه موسوم به 5+1 به دست آمد.

به گزارش خبرگزاری رویترز، اوباما یک روز بعد از درخواست از نمایندگان ارشد کنگره برای حمایت از این تفاهم هسته‌ای در کنفرانس خبری خود گفت: این یک توافق خوب است، توافقی که اهداف اصلی ما را برآورده می‌کند و شامل محدودیت‌های شدید بر برنامه هسته‌ای ایران می‌شود. وی ادامه داد: این یک توافق طولانی مدت است و محدودیت‌های شدیدی برای بیش از یک دهه بر برنامه هسته‌ای ایران قرار خواهد گرفت و اقدامات بی‌سابقه شفاف‌سازی برای مدت 20 سال یا بیشتر درباره برنامه هسته‌ای ایران صورت خواهد گرفت.

اوباما درباره این مذاکرات تصریح کرد که «مباحثات جدی» درباره تفاهم هسته‌ای با ایران در آمریکا صورت خواهد گرفت و گفت: اینجا در آمریکا، انتظار یک بحث جدی را دارم. ما کنگره و مردم آمریکا را کاملاً در جریان محتوای این توافق قرار خواهیم داد.

رویکرد منطقه‌ای ایران تغییر نخواهد کرد یک پایگاه آمریکایی در گزارشی درباره تغییر مواضع ایران در منطقه خاورمیانه و خلیج فارس به دنبال توافق احتمالی هسته‌ای با گروه 5+1 ابراز تردید کرد.

در گزارش «پولیتیکو» آمده است: «باراک اوباما و جان کری اینطور پیشنهاد و تأکید کرده‌اند که توافق هسته‌ای با ایران می‌تواند گامی به سوی گرمی روابط بین واشنگتن و تهران باشد اما کارشناسان و حتی برخی مقامات ارشد دولت آمریکا در این باره مرددتر هستند». در این ارتباط سوزان مالونی، تحلیلگر مسائل ایران در موسسه بروکینگز با رد احتمال تغییر مواضع ایران گفت: «دلایل بسیاری وجود دارد که درباره این موضوع تردید ایجاد شود که چگونه این توافق در موضوعات مرتبط با نگرانی‌های آمریکا از ایران بتواند ایفای نقش کند».

تحلیلگر آمریکایی اینطور می‌گوید که ممکن است ایران توافق هسته‌ای را بپذیرد اما در موضوعات دیگر و منطقه‌ای این احتمال که تهران موضوع خود را تغییر دهد، وجود ندارد. در ادامه گزارش پالیتیکو، درباره مواضع ایران در قبال آمریکا و مخالفت‌های آن با مواضع منطقه‌ای واشنگتن در خاورمیانه به «ادامه شعار مرگ بر آمریکا» هم اشاره می‌شود. پالیتیکو مواضع ایران در قبال سوریه، حزب‌الله لبنان و یمن را نشانه و گواهی بر تائید تردید وزیر خارجه سابق آمریکا نامزد احتمالی انتخابات 2016 می‌داند.

در این گزارش به مخالفت‌ها و «نگرانی‌های» کشورهای حاشیه خلیج فارس از تأثیرات توافق هسته‌ای با ایران و تأثیرات آن بر مسائل منطقه اشاره می‌شود.

در همین ارتباط به نقل از یک دیپلمات عضو کشورهای شورای خلیج فارس نقل قول شده است: «ما نیاز به آن داریم که بدانیم توافق هسته‌ای چگونه تأثیر ایران در منطقه را کنترل کرده و همکاری آمریکا - شورای همکاری خلیج(فارس) را تقویت می‌کند.»